

David Bondia Garcia

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES DE BARCELONA REFERENT A L'ACTUACIÓ D'OFICI SOBRE DENÚNCIES D'ABUSOS SEXUALS I VEXACIONS L'ESCOLA BARCELONA

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 14 de desembre de 2022, aquesta Sindicatura va iniciar una actuació d'ofici en conèixer les denúncies presentades als Mossos d'Esquadra per part de persones víctimes d'assetjaments, abusos, vexacions i vulneracions de drets comeses per part d'un educador al llarg de 20 anys a l'Escola Barcelona.

La Sindicatura va iniciar aquesta actuació d'ofici amb la finalitat de conèixer quins fets s'havien produït en aquesta escola pública de la ciutat i quina havia estat l'actuació dels òrgans educatius responsables de protegir i garantir el bon tracte de la infància i adolescència.

Posteriorment, en data 15 de desembre de 2021, 16 de desembre de 2021 i 3 de gener de 2022, es van rebre queixes en aquesta Sindicatura de persones víctimes d'abusos i vexacions en aquesta a escola.

Actuacions fetes per la Sindicatura

La Sindicatura de Greuges de Barcelona té per missió defensar els drets fonamentals i les llibertats públiques, especialment els que es recullen a la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat. A tal efecte, té la facultat discrecional de promoure investigacions d'ofici amb l'objectiu de supervisar les activitats de l'Administració municipal, tal com estableixen, entre d'altres, l'article 143 de la Carta Municipal de Barcelona i l'article 41.2 de la Carta de Drets i Deures de Barcelona.

Aquesta institució **s'ha interessat** pels fets succeïts al llarg de tres dècades a l'Escola Barcelona per avaluar si s'havien vulnerat els drets de la infància recollits, en d'altres, a l'article 39 de la Constitució Espanyola i a l'article X de la Carta Europea dels Drets Humans a la Ciutat.

Amb aquesta base normativa, en data 16 de desembre de 2021, la Sindicatura va sol·licitar informació al Consorci d'Educació de Barcelona (CEB) sobre els fets denunciats i sobre les mesures existents per prevenir i detectar de manera precoç la violència en els centres educatius.

Posteriorment, en data 9 de febrer de 2022, es va demanar una ampliació d'informació al CEB per aclarir la relació laboral del presumpte agressor amb l'escola.

Així mateix, el 14 de gener de 2022, aquesta Sindicatura va constituir un grup de treball integrat per persones professionals de diferents àmbits (social, artístic, mèdic,

psicològic, jurídic,...), que es reuneix periòdicament per explorar com millorar la detecció, atenció i acompanyament a les víctimes d'abusos i violències sexuals. El grup de treball ha constatat que hi ha una manca d'acompanyament a les víctimes i considera que cal impulsar processos de reparació des de les institucions. Per aquest motiu, s'està treballant per proposar mesures de millora que permetin revisar l'abordatge dels abusos sexuals i els assetjaments sexuals a dones, infància i adolescència a la ciutat de Barcelona.

Resposta dels òrgans afectats

En data 20 de gener de 2022 i en data 6 d'abril de 2022, aquesta Sindicatura va rebre informació **del Consorci d'Educació de Barcelona (CEB) on s'exposava el següent:**

1. Sobre l'actuació del Departament d'Educació

El dia 11 de desembre de 2021, un mitjà de comunicació va publicar un reportatge d'investigació sobre denúncies d'abusos a l'Escola Barcelona. Aquest mateix dia, el conseller d'Educació va expressar públicament que **l'escola ha de ser un espai lliure de tota violència, que aquestes situacions són intolerables i que cal actuar amb la màxima fermesa.**

Per això, va comunicar que, des del Departament d'Educació, **s'obria un expedient per aclarir què havia passat i quins mecanismes havien fallat.**

El conseller també va afirmar que el Departament d'Educació introduiria tots els canvis necessaris perquè una situació així no es tornés a produir. També va posar al Departament d'Educació a disposició dels Mossos d'Esquadra per aportar tota la informació que pogués ajudar a la investigació.

El conseller va expressar que **la pitjor violència és la que no es denuncia i queda silenciada** i va informar que l'alumnat disposa, des de feia uns mesos, d'una **eina per denunciar aquestes situacions de forma anònima: la Unitat de Suport a l'Alumnat en Situació de Violència (UsApps)**, de la qual derivaven una sèrie de recursos de suport¹.

També va explicar que el **Departament d'Educació ha elaborat un nou pla d'escoles lliures de violències**², que ha estat presentat als equips directius i que permetrà acompanyar, formar i assessorar mestres, professorat i serveis d'inspecció d'educació en casos de violència.

¹ V. <https://web.gencat.cat/ca/actualitat/detall/Nova-eina-per-denunciar-violencia-als-centres-educatius-a-traves-del-mobil/>.

² V. <https://educacio.gencat.cat/ca/departament/linies-estrategiques/escoles-lliures-de-violencies/>.

David Bondia Garcia

Així mateix, el mateix 11 de desembre, el Departament d'Educació va posar a disposició de tot l'exalumnat de l'Escola Barcelona la Unitat de Suport a l'Alumnat en Situació de Violència.

2. Sobre l'actuació de l'Escola Barcelona

El dia 13 de desembre de 2021, la direcció de l'Escola Barcelona, el claustre i l'Associació de Familiars i Alumnes (AFA) van fer públic un comunicat³ en el qual van expressar la seva condemna més ferma als fets denunciats i que suposadament impliquen l'exresponsable d'educació física i d'extraescolars de futbol del centre durant les dècades dels 80 i 90.

Van expressar públicament el seu suport a tots els exalumnes que manifesten haver patit conductes inapropiades i una vulneració dels seus drets durant la seva estada en el centre, i afirmen que aquests fets no han de tenir cabuda en els centres educatius. Aquests han de ser espais segurs i lliures de tot tipus de violència.

També expliquen que la persona denunciada va finalitzar la seva vinculació amb el centre educatiu al voltant de l'any 2010, anys abans de l'arribada de l'actual direcció (que porta 4 cursos com a equip directiu). Des d'aleshores, no ha mantingut cap vincle amb l'equip actual ni amb l'AFA, completament desconexadors del que feia o com actuava a l'escola.

L'actual equip educatiu de l'Escola Barcelona ha informat que, a través del seu projecte educatiu, promou les relacions positives, la convivència, el respecte i el benestar emocional del seu alumnat.

Com a conseqüència de l'impacte emocional que va provocar la notícia, han posat a disposició de tota la Comunitat Educativa la Unitat de Suport a l'Alumnat en Situació de Violència (USAV) i tots els recursos de suport que se'n deriven.

3. Sobre l'actuació del CEB

El Servei d'Inspecció del CEB informa que l'actual directora de l'Escola Barcelona va assumir aquesta funció el dia 1 de juliol de 2018 i que les persones que formen part del seu equip no havien ocupat cap càrrec a la direcció del centre anteriorment a aquesta data.

El 9 de desembre de 2021, un diari va comunicar a la directora de l'escola que, de manera imminent, es publicaria una notícia sobre abusos patits per exalumnes anys enrere. Immediatament, la directora es va posar en contacte amb l'inspector referent per explicar el context i el contingut del que li havien comunicat, mostrant el seu desconcert, sorpresa i preocupació sobre el cas.

³ V. <https://escolabcn.cat/wp-content/uploads/2021/12/Comunicat-sobre-les-denuncies-de-suposats-abusos-Escola-Barcelona.pdf>.

La direcció de l'Escola Barcelona afirma no disposar de dades o de documentació sobre els fets denunciats ni conèixer la persona que, suposadament, va cometre els abusos. Tampoc coneixen les presumptes víctimes que van ser exalumnes de l'Escola, que no s'han adreçat a la direcció actual del centre educatiu.

Segons informen, l'educador denunciat **va exercir com a responsable d'educació física i d'extraescolars de futbol durant les dècades dels 80 i 90**. Aquesta persona **va finalitzar la seva vinculació amb el centre educatiu al voltant de l'any 2010**.

Tanmateix, el Consorci afirma que, tot i que l'Escola Barcelona sempre ha estat pública, aquest senyor no ha tingut cap vincle contractual o laboral amb el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya o amb l'Ajuntament de Barcelona.

L'Escola Barcelona explica que l'educador estava contractat per l'AMPA per fer les activitats esportives extraescolars i que no formava part del claustre de professorat de l'Escola Barcelona. Però no disposen de més informació ja que, l'any 2016, l'AMPA va destruir la documentació en paper de molts anys anteriors, seguint el reglament que els era d'aplicació.

Pel que fa a les eines i protocols de prevenció i detecció, abans de la publicació d'aquesta notícia, la direcció del centre havia previst oferir una formació sobre la prevenció, detecció i actuació relacionada amb l'abús sexual infantil, en el marc del seu programa de sensibilització sobre aquestes qüestions envers l'alumnat.

Així mateix, l'Escola Barcelona disposa d'un **Projecte de convivència**, que ha estat elaborat d'acord amb la *Resolució ENS/585/2017, de 17 de març, per la qual s'estableix l'elaboració i la implementació del Projecte de Convivència en els centres educatius dins el marc del Projecte Educatiu de Centre*.

El Projecte de convivència de l'Escola Barcelona disposa de mecanismes de seguiment i avaluació (en aquest sentit, inclou objectius, actuacions, indicadors i responsables) i preveu la creació d'una **comissió mixta de convivència**, on es troben representats els diferents sectors de la comunitat educativa.

Les comissions mixtes tenen la funció de coordinar l'aplicació dels protocols existents en el marc de la promoció del benestar, la protecció i el respecte mutu. Amb aquest òrgan, previst a la Resolució citada més amunt, el Consorci busca donar resposta al que estableix a l'article 34 de la *Llei Orgànica 8/21 del 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant de la violència*.

D'altra banda, l'article 35 estableix que tots els centres escolars han de disposar de la figura del **coordinador/a de benestar i protecció de les escoles**. L'Escola Barcelona no disposa d'aquesta figura, però s'entén que la seva funció l'exerceix tot el personal docent. Així ho considera el Consorci en base al *Protocol marc d'actuacions contra el maltractament a infants i adolescents de Catalunya*. Aquest document parla de la figura del **Delegat de protecció** en els serveis o centres on es desenvolupin activitats organitzades amb infants i adolescents. El Departament d'Educació atribueix les

David Bondia Garcia

funcions del Delegat a tot el personal docent, incloent, fins i tot, al personal d'atenció no educativa dels centres.

El Consorci afegeix que la *Resolució que aprova els documents per a l'organització i la gestió dels centres per al curs 2021-2022* inclou el document "Convivència i clima escolar", mitjançant la qual es busca promoure **la incorporació d'una mirada restaurativa global a tota la comunitat escolar que, a banda de posar el focus en la resposta als conflictes, inclogui la gestió de les relacions i la creació d'una comunitat amb espais amables i lliures de violències.**

Per últim, existeix un *Protocol d'actuació entre el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies i el Departament d'Educació, pel que fa a la prevenció, detecció, notificació, derivació i coordinació de les situacions de maltractament infantil i adolescent en l'àmbit educatiu.* Aquest protocol recull que, en el moment en què el professorat observi o detecti que la persona menor presenta dificultats que poden estar incidint desfavorablement en el seu desenvolupament, ha de vehicular l'intercanvi d'informació amb les famílies, persones tutores legals o guardadores per poder analitzar què està passant des d'una perspectiva més global. També n'ha informar a la direcció, que és l'encarregat de valorar la situació i dur a terme les actuacions i derivacions oportunes indicades en el protocol.

CONSIDERACIONS

En base a la informació recollida, aquesta Sindicatura vol fer les consideracions següents:

1. Protecció internacional de la violència a la infància i l'adolescència

La *Convenció sobre els Drets de l'Infant de les Nacions Unides*, ratificada per l'Estat espanyol el 1990, estableix que l'abús sexual i qualsevol altra violència a la infància és una vulneració de drets humans. La lluita per la seva eradicació és un imperatiu dels estats parts, tal com estableix el seu article 19.

Aquest article també disposa que **els estats parts han de prendre totes les mesures legislatives, administratives, socials i educatives apropiades per protegir la infància contra totes les formes de violència** mentre està sota la tutela dels seus pares, tutors legals o de qualsevol altra persona que en tingui la tutela.

El Comitè dels drets de la infància de les Nacions Unides va emetre l'any 2011 l'Observació General (OG) número 13 sobre el dret de la infància a no ser objecte de cap tipus de violència. L'OG recorda que la previsió de l'article 19 de la Convenció sobre els Drets de l'Infant s'ha d'entendre de manera àmplia i fa referència a totes aquelles persones amb responsabilitat legal, però també les que tenen una responsabilitat ètic-professional o cultural reconeguda pel que fa a la seguretat, salut, i desenvolupament de les persones menors. En base a aquesta interpretació, el deure

de protecció a la infància també s'ha de complir pel que fa al **personal dels centres d'educació en sentit ampli**.

D'entre les mesures protectores que han d'adoptar els estats, s'inclouen actuacions per **prevenir** la violència o vulneracions dels drets humans, **protegir** a la infància i adolescència que han estat víctimes, **investigar** i **castigar** a les persones culpables, i **oferir vies de reparació de les violacions dels drets humans**.

L'OG 13 també **fa referència a les greus repercussions de la violència** i els maltractaments soferts per la infància i l'adolescència, que es concreten en lesions, problemes de salut física, seqüeles psicològiques o emocionals, problemes de salut mental i conseqüències en el desenvolupament i el comportament (absentisme escolar, comportament agressiu, antisocial o destructiu...). Aquests problemes poden causar el deteriorament de les relacions personals o l'exclusió social. Així mateix, l'exposició a la violència augmenta el risc de què la infància sigui objecte de victimització posterior i pugui reproduir la violència viscuda en altres persones.

En conseqüència, d'acord amb les Nacions Unides, **la violència exercida sobre les persones menors d'edat afecta al desenvolupament físic, mental, espiritual i social i, per tant, suposa una vulneració del dret a un nivell de vida adequat**, previst a l'article 27.1 de la Convenció dels drets de l'Infant.

2. Marc jurídic estatal de protecció contra la violència als infants i adolescents

A l'Estat espanyol, s'han dictat diverses lleis orgàniques de protecció a la infància i l'adolescència a l'empara del mandat que fa la Convenció sobre els Drets de l'Infant de les Nacions Unides als estats signataris.

La promulgació recent de la *Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència* suposa un nou avanç normatiu per eradicar aquesta violència. Aquesta norma se centra en el bon tracte a la infància i té un enfocament preventiu per aconseguir **entorns segurs per la infància, especialment a l'entorn familiar i escolar**, on succeeixen la major part de les violències contra les persones menors d'edat.

D'entre les novetats introduïdes per aquesta Llei, cal destacar la figura del **coordinador/a de benestar i protecció de l'alumnat**, que haurà d'exercir al centre escolar un seguit de funcions per garantir un abordatge integral de la violència a l'escola. Aquesta figura ha de ser la persona referent de l'alumnat, el personal del centre i la comunitat educativa en general pel que fa a les comunicacions de possibles casos de violència.

Una altra novetat important d'aquesta Llei té a veure amb la **prescripció d'aquests delictes**. Estadísticament, s'ha comprovat que aquest tipus de fets són de lenta assimilació per les víctimes des d'un punt de vista psicològic i moltes vegades la seva detecció és tardana. Per evitar l'existència d'espais d'impunitat, s'ha modificat l'article 132 del Codi Penal i, actualment, per determinats delictes greus (com els abusos i les

David Bondia Garcia

agressions sexuals), quan la víctima és menor de 18 anys el termini de prescripció comença a comptar a partir del dia en què compleix 35 anys d'edat.

D'altra banda, a Catalunya es troba vigent la *Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència*, que dedica el títol IV a la protecció pública relativa als maltractaments infantils amb la voluntat de situar la lluita contra aquesta violència al mateix nivell que la lluita contra la violència de gènere.

La Llei estableix tot un seguit d'actuacions, d'entre les quals es troba l'establiment de protocols que assegurin la prevenció i la detecció dels maltractaments a infància i adolescència, especialment en l'àmbit de l'educació. La legislació estableix que les administracions públiques han d'impulsar el desenvolupament **d'actuacions adreçades al conjunt de la comunitat educativa per tal de prevenir, detectar i eradicar el maltractament a infància i adolescència**, els comportaments violents, l'assetjament escolar i la violència masclista.

En l'àmbit educatiu, l'actual *Llei catalana 12/2009 d'educació* també contempla **les escoles com espai segurs** on s'han de respectar els principis democràtics de convivència i els drets i les llibertats fonamentals. El dret a una educació integral inclou, entre d'altres manifestacions, **el dret a la protecció contra tota agressió física, emocional o moral, així com el respecte de l'alumnat a la seva integritat física, la seva intimitat i la seva dignitat personal**.

Si fem referència a la època en què es van produir la major part dels casos denunciats (dècada dels 80 i 90), és important destacar que la normativa vigent, concretament la *Llei orgànica 5/1980, de 19 de juny, per la qual es regula l'Estatut de Centres Escolars*, reconeixia a l'alumnat **el dret a ser respectats en la seva dignitat personal i a no patir sancions humiliants**. També imposava a **les escoles l'obligació de facilitar oportunitats i serveis educatius perquè la infància pogués desenvolupar-se física, mental, moral, espiritualment i socialment en condicions de llibertat i dignitat**.

En la mateixa línia, la *Llei orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del dret a l'educació*, establia com a finalitat de l'activitat educativa el ple desenvolupament de la personalitat de l'alumnat, així com **la formació en el respecte dels drets i les llibertats fonamentals** i en l'exercici de la tolerància i de la llibertat dins dels principis democràtics de convivència. Per tant, l'alumnat té **reconegut el dret a què es respecti la seva integritat i dignitat personals des de la dècada dels 80**.

En conseqüència, es desprèn de l'anàlisi de la normativa vigent en el moment dels fets que **la direcció de l'Escola Barcelona tenia l'obligació de fer respectar els drets de la infància**, així com d'**orientar i dirigir totes les activitats del centre escolar** d'acord amb les disposicions vigents.

3. Fets denunciats per exalumnes de l'escola Barcelona

La Sindicatura de Greuges de Barcelona va ser coneixedora, a través de la premsa, de les denúncies presentades als Mossos d'Esquadra pels abusos, vexacions i vulneracions de drets ocorreguts a l'Escola Barcelona per part d'un dels seus educadors.

El mitjà de comunicació havia fet una investigació sobre els fets, recollint una seixantena testimonis de persones (ara adultes) que exposaven l'actuació del professor d'educació física i responsable d'activitats extraescolars durant més de 20 anys (dècades dels 80, 90 i principis del 2000), en què va abusar i vexar repetidament a nois i noies que estudiaven en aquesta escola.

Les persones denunciants compartien el relat de què l'escola era coneixedora dels fets i que no va fer res al respecte. L'equip directiu, en particular les directores del centre de 1982 a 1991, d'una banda, i de 1991 a 2012, de l'altra, eren coneixedores dels abusos, segons els testimonis.

Els Mossos d'Esquadra van remetre al Jutjat 19 denúncies. El dia 31 de desembre de 2021, el Jutjat d'Instrucció número 12 de Barcelona va arxivar-les perquè els possibles delictes havien prescrit. Per aquest motiu, el Jutjat no va iniciar ni practicar cap diligència per investigar els fets.

Posteriorment, aquesta Sindicatura va rebre tres queixes de víctimes que assistien a l'Escola Barcelona. Dels testimonis directes d'aquestes tres persones s'extrau el següent:

Un dels testimonis exposa que va ser alumne entre els anys 1981 i 1991. Afirmar que aquest professor va tenir conductes d'abús i vexacions des de primer fins a vuitè curs de l'EGB. Quan estava al setè curs, juntament amb dos infants més, va explicar aquestes conductes i se'ls va reunir als tres amb el professor, la directora i sots-directora per obligar-los a demanar perdó. També se'ls va advertir que no es tolerarien noves acusacions com aquestes.

Un altre dels testimonis descriu les vexacions, amenaces, tocaments i violència física i verbal que va patir per part d'aquest professor al llarg de la seva escolarització. Fa un relat exhaustiu de les diverses situacions patides, tant dins de l'escola com en activitats extraescolars (colònies i sortides). Exposar que no es tractava de fets aïllats, sinó que aquest tipus de comportaments es donaven habitualment amb la resta d'alumnat. Aquest testimoni explica que, després de patir una situació d'abús sexual, ho va explicar a la seva família. Es va celebrar una reunió amb la directora, la seva tutora, la família i ella mateixa. A la reunió, l'escola no es va creure el que ella va explicar i se li va dir que això "no podia ser veritat i que segurament havia mal interpretat les coses".

David Bondia Garcia

La **principal reclamació d'aquestes persones és que es dugui a terme una investigació en profunditat dels fets produïts a l'escola**, saber quina responsabilitat tenia l'escola al respecte i conèixer la formació i titulació d'aquest senyor per la qual se li va possibilitar ser el responsable d'educació física.

4. L'actuació de l'Escola i de les administracions responsables

La informació que ha rebut aquesta Sindicatura apunta a què actualment aquesta escola pública disposa de les eines i procediments per prevenir, detectar i atendre qualsevol situació de violència. A priori, sembla que un cas com el denunciat no es pot tornar a donar amb les característiques descrites.

En aquest sentit, l'escola ha desenvolupat un **Projecte Educatiu i protocols**, dels quals són coneixedors tots els membres de la comunitat educativa. També disposa d'una **Comissió mixta** per atendre els casos que es detectin.

A més, el Departament d'Educació ha reforçat els procediments de prevenció, detecció i atenció per lluitar contra la violència a l'entorn escolar. La creació de la **Unitat de Suport a l'Alumnat en Situació de Violència (USAV)** o el desplegament del **coordinador/a de benestar i protecció de l'alumnat** previst a la Llei Orgànica 8/2021 hauria de suposar una millora per aconseguir escoles lliures de violència. Ara bé, **caldrà dotar aquestes eines de suficients recursos i avaluar la seva eficàcia de manera permanent perquè es puguin introduir les millores necessàries.**

A més, tal com ha senyalat aquesta Sindicatura diverses vegades, **l'eradicació de les violències als centres educatius no pot limitar-se a desenvolupar protocols o plans, que poden quedar-se en meres declaracions d'intencions.**

Cal donar una resposta integral a aquesta problemàtica mitjançant diferents tipus d'actuacions: **formació, difusió, revisió, avaluació i participació de tots els agents de la comunitat educativa.** L'objectiu final d'aquesta intervenció ha de ser crear una **cultura de la tolerància zero a qualsevol tipus de violència i del bon tracte.**

Tanmateix, aquesta Sindicatura constata amb preocupació que no només falla la prevenció i detecció de les violències a la nostra ciutat, sinó també la resposta i seguiment que es dona a les persones víctimes per part de les institucions i centres educatius. Per tant, és imprescindible dirigir més esforços cap aquesta direcció per evitar situacions com les descrites per les persones que han acudit a aquesta institució.

Segons el relat de les víctimes, no només van haver de patir diferents tipus de violències durant tota la seva escolaritat, sinó que van haver de conviure de manera permanent amb **un agressor que era una figura omnipresent al centre escolar.**

És incomprensible que l'administració no hagi pogut aclarir quina era la relació contractual o laboral d'aquesta persona amb una escola pública de la ciutat, ni

de quina formació professional disposava per ser responsable d'educació física. Tot i que s'ha comunicat que no formava part del claustre escolar, és evident que **aquesta persona va formar part de l'estructura de l'escola durant més de trenta anys.**

Un segon element de màxima gravetat és que la direcció de l'escola, un cop va conèixer els fets, els va negar, minimitzar i recriminar a l'alumnat que es a atrevir a posar-los en coneixement dels adults responsables. Per tant, del relat de les víctimes es desprèn que **les violències contra infància i adolescència a l'Escola Barcelona difícilment haguessin pogut ocórrer sense la connivència de la direcció de l'escola.**

Resulta difícil de justificar, en base a la normativa internacional i estatal vigent en el moment dels fets, que l'equip directiu de l'escola no complís el deure de vetllar per la integritat i dignitat personal de l'alumnat, un cop va ser coneixedor dels fets. És inadmissible que les afirmacions de l'alumnat no es prenguessin amb la seriositat deguda i no tinguessin cap conseqüència envers l'educador.

La manca de responsabilitat institucional preocupa de manera especial aquesta Sindicatura, sobretot tractant-se de delictes prescrits que impedeixen que, des de l'àmbit penal, es puguin investigar els fets i exigir responsabilitats.

Per aquest motiu, considerem que **és molt important que,** més enllà de la possibilitat d'intervenció de la jurisdicció penal, **es treballi a partir del paradigma de la justícia restaurativa i la reparació del dany,** tal com recull l'OG número 13 de les Nacions Unides.

En aquest sentit, **l'anunci d'una investigació sobre els fets efectuada pel conseller d'Educació** al desembre de 2021 podria contribuir a avançar en aquesta direcció. Malauradament, **aquesta Sindicatura no ha estat informada de cap actuació iniciada al respecte, la qual cosa lamenta.**

Davant de possibles vulneracions dels drets de la infància i l'adolescència, un col·lectiu que ha d'estar especialment protegit per la seva situació d'indefensió, les institucions no poden limitar-se a condemnar els fets, sense desplegar accions addicionals dirigides a reparar el dany.

En base a aquestes consideracions, **la Sindicatura de Greuges de Barcelona vol posar de manifest que l'administració educativa no pot només limitar-se a desenvolupar una tasca preventiva enfront les violències contra infància i adolescència, sinó que també ha d'assumir responsabilitats institucionals quan els fets hagin ocorreguts en centres educatius.**

En el cas que ens ocupa, **aquesta Sindicatura entén que l'administració educativa hauria de realitzar una investigació en profunditat encaminada a conèixer l'abast dels fets produïts durant més de tres dècades en aquesta escola pública de la ciutat de Barcelona.**

David Bondia Garcia

Aquesta investigació hauria d'anar acompanyada d'una voluntat de reparació del dany per part de l'escola i de l'administració, en línia amb el que recomana el Comitè dels drets de la infància de les Nacions Unides.

La institució del Síndic de Greuges de Catalunya s'ha pronunciat en termes similars en l'informe⁴ que va elaborar a l'octubre de 2020 sobre la prevenció i reparació dels abusos sexuals infantils per representants de l'església catòlica. L'estudi constata que els processos de justícia restaurativa permeten satisfer els drets de les víctimes a la veritat, la justícia i la reparació. En aquest tipus de processos, és fonamental que la institució en què es van produir els abusos assumeixi una responsabilitat institucional.

L'informe també formula una sèrie de recomanacions, d'entre les quals destaquem la creació d'una comissió d'investigació en el si del Parlament de Catalunya sobre els abusos que hagin tingut lloc en institucions de l'Església catòlica amb l'objectiu de permetre la reparació del dany a les víctimes.

En aplicació d'aquesta recomanació, el 27 d'abril de 2022, el Parlament de Catalunya ha aprovat la creació d'una comissió d'investigació per "esclarir l'abast de la pederàstia dins l'Església catòlica, així com en els àmbits escolar, esportiu i del lleure, o altres àmbits on no s'hagi produït col·laboració per conèixer tota la veritat, assumir i depurar-ne les responsabilitats i obrir un procés de reparació a totes les víctimes de les violències sexuals".

Per la seva banda, l'**Ajuntament de Barcelona** disposa des de l'any 2017 d'una Taula interinstitucional per a la **prevenció** de les violències sexuals a la infància i l'adolescència que té per objectiu unir esforços entre les administracions competents.

El consistori té com a objectiu convertir Barcelona en una ciutat segura i protectora pels infants a través del desenvolupament del **Programa de prevenció** de les violències en la infància i l'adolescència, des del qual s'impulsen mecanismes, protocols i accions formatives per eradicar-la dels equipaments i serveis municipals i en totes les activitats organitzades a la ciutat en què participen persones menors d'edat.

Així mateix, el dia 23 de desembre de 2021, el **Plenari del Consell Municipal de l'Ajuntament va aprovar una Declaració Institucional** per unanimitat **on es comprometia a** treballar dins del Consorci d'Educació de Barcelona, del que forma part, per **esbrinar els fets sobre les presumptes violències sexuals a l'Escola Barcelona**. També es posava a disposició dels òrgans corresponent per col·laborar en el procés d'investigació.

⁴ V. http://www.sindic.cat/site/unitFiles/7280/Informe_abusossexuals_cat_def.pdf.

D'acord amb aquesta declaració institucional, **l'Ajuntament de Barcelona ha adquirit un compromís per aclarir els fets produïts a l'Escola Barcelona, al qual ha de respondre de manera efectiva.**

A data d'avui, **l'actuació del Consorci d'Educació de Barcelona ha estat insuficient i incompleta** per aclarir als casos de violències denunciats per nombrosos exalumnes de l'escola Barcelona.

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta Municipal de Barcelona i el Reglament que regula aquesta institució, aquesta Sindicatura té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. **Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, l'actuació del Consorci d'Educació de Barcelona no ha estat ajustada a dret.**

En conseqüència, s'emet la següent decisió:

- **Recomanar a la Regidoria d'Educació** que, en el compliment del compromís assumit per l'Ajuntament de Barcelona, s'instin les actuacions necessàries perquè es realitzi una investigació en profunditat sobre els fets produïts a l'Escola Barcelona amb l'objectiu d'esbrinar la veritat i reparar el dany a les víctimes de manera adequada.
- **Recomanar a la Regidoria d'Educació** que insti a l'Escola Barcelona i a les administracions responsables representades en el Consorci d'Educació de Barcelona (Ajuntament de Barcelona i Generalitat de Catalunya) que vagin més enllà de la condemna dels fets i la mostra de solidaritat amb les víctimes i ofereixin també les disculpes reparadores que es mereix l'exalumnat.
- **Recomanar a la Regidoria d'Infància, Joventut, Persones Grans i Persones amb Discapacitat i a la Regidoria d'Educació** que instin la creació d'una comissió d'investigació de violències a la infància i l'adolescència que revisi el conjunt de casos que s'hagin produït i es puguin produir en serveis i espais de la ciutat adreçats a la infància i l'adolescència, i que tingui la capacitat d'implementar els mecanismes reparadors adients.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i del seu contingut s'informarà la persona interessada.

Barcelona, 9 maig de 2022